

Sortimise ABC

KESKKONNAMINISTEERIUM

Biolagunevad jätmed komposti või telli biolagunevatele jätmetele mõeldud konteiner.

Biolagunevatest jätmetest saab head komposti taimedele.

Pakendid kogu eraldi ja vii selleks ette nähtud pakendi konteinerisse.

Plastpudelitest tehakse uusi plastpudeleid, põrandalaudu, aiamööblit, aia-poste, fliise ja ka näiteks jalgpallisärke.

Paber ja papp kogu eraldi ja vii selleks ette nähtud konteinerisse.

Vanapaberist saab teha uut paberit ja pappi, munakarpe, vihikuid, ajalehti, WC-paberit, pakkepaberit jms.

Klaas kogu eraldi ja vii selleks ette nähtud konteinerisse.

Klaaspudelitest tehakse uusi pudeleid ja purke, vaase, klaase, vaagnaid, kausse ja muid klaasist tooteid.

Pandimärgiga pudelid/purgid vii tagastuspunkti.

Plekkpurkidest tehakse uusi purke, autoosi, ehitusdetalle, kruve ja mutreid, torusid, konteinerid, aedu ja tööriistu.

Lihtsalt ja selgelt jäätmete sortimisest

Igal aastal tekib Eesti kodumajapidamistes jätmeid ligikaudu 400 000 tonni ehk 300 kg inimese kohta.

Uuringud näitavad, et kõige rohkem on segaolmejäätmetes biolagunevaid jätmeid (31%), plaste 18% ning paberit ja pappi 13%, tekstiili 5% ja klaasi 5%. Kui need jätmed aga hoopiski liigiti koguda, oleks segaolmejäätmete maht ligi poole väiksem. Samuti saab suure osa segaolmejäätmetes olevatest jätmetest materjalina ringlusse võtta ning valmistada neist uusi tooteid. Näiteks biojätmetest saab teha biogaasi ja komposti, vanapaberist vihikuid, uut paberit ja munakarpe, plastidest aiamööblit, ter-

rassilaudu, fliisi. Selleks, et väärtuslik materjal ei lähaks raisku, ongi oluline jätmeid liigiti koguda.

Eestis on jätmete liigiti kogumine kohustuslik, tähtis on seda teha nii kodus, tööl kui ka haridusasutustes.

Liigiti tuleb koguda pakendijätmeid, klaasi, vanapaberit, biolagunevaid jätmeid (nii aia- ja pargijätmeid kui köögijätmeid), ohtlike jätmeid, tekstiili, plaste, puitu, metalle, probleemtooteid ja suurjätmeid.

Probleemtooted kuuluvad tootjavastutuse alla, mis tähendab, et käitluskulud on juba toote hinna sisse ar-

vestatud ja tarbijal on õigus vanad tooted tasuta tagasi anda. Probleemtooted on elektri- ja elektroonikaseadmed, patareid ja akud ja rehvid.

Materjalide liigiti kogumiseks võiks tänapäeval igas majapidamises ja ettevõttes, kus tekib segaolmejäätmeid, olla **4 kogumiskasti; pakendijätmed, vanapaber, biolagunevad jätmed ja segaolmejäätmed (prügi)**. Teisi ülal nimetatud jäätmeliike igapäevaselt suurtes kogustes ei teki, seega pole tarvis neile eraldi kogumiskasti paigaldada. Juhul kui tekib suures koguses pandipakendeid, on mõistlik ka neile eraldi kogumiskott paigaldada.

Faktid

- 1 tonni paberi ringlussevõtt säästab kuni 31 puud, 4000 kWh elektrienergiat, 270 liitrit naftat, 26 000 liitrit vett.
- Ühe plastpudeli ringlussevõtul säästetakse energia, millega 60 W hõõglamp töötab 6 tundi.
- Eestlane viskab aastas ära ligi 20 kg söögiks kõlbulikku toitu.
- Eestis soetatakse aastas ligikaudu 200 kilekotti inimese kohta, millest 160 on õhukesed kilekotid puuviljadele/juurviljadele ning 40 sangadega kandekotid.

PAKENDIJÄÄTMEID: näiteks tühjad piima-, jogurti- ja mahlapakid, konservkarbid, kaaned ja korgid, kilekotid (sh leiva- ja saiakotid), šampoonipudelid, hambapastatubid, õli-, ketšupi- ja majoneesipudelid, pandimärgita pudelid, hommikusöögi- ja pudrukabid, pappkastid, tühjad kodukeemia pudelid ja värvipurgid.

VANAPAPER: näiteks ajalehed, ajakirjad, reklaamtrükised, joonistuspaper, raamatud, puhas paber ja papp jms.

BIOLAGUNEVAD JÄÄTMEID: näiteks puu- ja köögiviljad ning nende koored, pagaritooted (leib, sai), kohvi- ja teepaks koos filtriga, määratud papp ja paber, majapidamispaper, salvrätid ning aia- ja pargijätmed nagu lehed, väiksemad taimed jms.

SEGAOLMEJÄÄTMEID (PRÜGI): kõik muud jätmed, mida liigiti ei koguta. Näiteks määratud ja katkised riided, jalanõud, pehmed laste mänguasjad, toidujätmetena tekkivad suured kondid, toidulisandid ja vitamiinid, kosmeetika, lapsemähkmed, kassiliiv, CD-plaadid, tühjad/katkised pastapliiatsid, hõõgniidiga lambipirnid, jahtunud tuhk jms.

Kuidas kodus, tööl või koolis jäätmete sortimisega alustada?

Esmlt tekita võimalused jäätmete liigiti kogumiseks ehk paigalda 4 kogumiskohta, et koguda eraldi pakendijäätmed, biolagunevad jäätmed, paber ja papp ning segaolmejäätmed, mida tekib nii kodudes kui asutustes igapäevaselt. Klaasikonteinerid asuvad enamasti pakendikonteineritega kõrvuti. Kodus võid klaasi koguda pakenditega samasse nõusse või selle kõrvale, et need koos ära viia. Vahel kogutakse klaasi ka pakendikonteinerisse, kuid üldiselt ei ole see soovitatav, sest purunenud klaas võib vähendada pakendimaterjali kvaliteeti.

Kogumissüsteemiga liitumine ja jäätmevaldajate register

- Tähtis on teada, et iga majapidamine, isegi hooajaliselt kasutatav suvila ja ettevõtte peab omama lepingut segaolmejäätmete (prügi) äraveoks ning olema registreeritud jäätmevaldajate registris, mida peab kohalik omavalitsus.

Kogumiskastide planeerimine ja suuruste valimine hoones sees

Kõige suurem kast planeeri pakendite jaoks, sest tavaliselt tekib just neid jäätmeid kõige rohkem. Kodudes, kus tehakse igapäevaselt süüa ja asutustes, kus on köök, tekib üsna palju ka biolagunevaid jäätmeid ning umbes samas koguses paberit ja pappi. Kui hoolikalt jäätmeid sortida, siis segaolmejäätmete kogumiskast on kõige väiksema täituvusega ning palju ruumi see ei vaja.

Kui kodumajapidamistes asuvad kogumiskastid enamasti köögi- ja valamu all, siis ettevõtetes ja haridusasutustes, kus igal korrusel kööki või toidunurka ei ole, tuleb kogumiskastidele parim võimalik koht leida. Täna leiab kaubandusest jäätmete kogumiseks palju erinevaid lahendusi, mis näevad esteetilised ja teinekord lausa huvitavad ja atraktiivsed välja.

Et sortimine oleks lihtsam, võib kastid erineva värvi ning piltidega märgistada.

Mitu kogumismahutit hoovi planeerida?

Enne mahutite planeerimist konsulteerige kindlasti kohaliku omavalitsusega, sest täpsed tingimused jäätmete kogumiseks kehtestatakse iga kohaliku omavalitsuse poolt eraldi. Kindlasti on vajalik paigaldada konteiner segaolmejäätmete ehk prügi kogumiseks. Lisaks on tarvis eraldi mahutid **biolagunevate jäätmete** jaoks. Kui kompostid biojäätmed komposteris või kompostikastis, ei ole eraldi mahutit tarvis, kuid seal, kus kompostimine ei ole võimalik, tuleb siiski paigaldada eraldi konteiner.

Biolagunevaid jäätmeid saad koguda nii: hangi kööki nõu biolagunevate jäätmete kogumiseks, näiteks aukudega plastkarp või muu avatud anum. Kinnine nõu ei sobi biolagunevate jäätmete kogumiseks sellepärast, et tekib niiskus, lisaks hakkavad jäätmed ebameeldivalt lõhnama. Biojäätmeid võib koguda biolagunevasse kilekotti, paberkotti või papp-pakendisse. Tavaline kilekott biojäätmete kogumiseks ei sobi, sest see

ei lagune. Märjad jäätmed tuleb enne äraviskamist nõrutada – nii väldid liigse niiskuse sattumist mahutisse, mahuti määrdumist ning biokottide kiiret lagunemist.

Biolagunevate jäätmete mahutisse ei tohi panna:

toiduõli, piima, hapupiima, suppi, kastmeid ja muid vedelaid toite ja toiduaineid, vedelikke, suuri konte, kilet, metalli, klaasi, tuhka, suitsukonisid, pakendeid, vahatatud ja kiletatud pappi, tolmuimejakotti, kasutatud ühekordseid toidunõusid, muid bioloogiliselt mittelagunevaid jäätmeid ning ohtlikke jäätmeid.

Vanapaberi saab viia avalikesse konteineritesse, jäätmejaama või tellida isiklik konteiner. Teatud korterite arvust on vanapaberikonteineri paigaldamine korterelamu juurde kohustuslik. Millised nõuded on sinu kodukohas, küsi kohalikust omavalitsusest. Oluline on teada, et kui vanapaberikonteineri paigaldamine kortermaja juurde pole sinu kodukohas kohustuslik, ei vabasta see vanapaberi liigiti kogumisest.

Pakendijäätmed ja klaasi saab viia avalikesse konteineritesse või jäätmejaama. Kortermajad ja ettevõtted, kus tekib pakendeid palju, saavad tellida omale pakendikonteineri. Mõnes piirkonnas pakutakse eramajadele tasuta pakendikoti teenust. Küsi lisainfot kohalikust omavalitsusest.

Mida saab viia jäätmejaama?

Esimesel jaanuaril 2016. a jõustus regulatsioon, mille kohaselt peab jäätmejaamas olema taga-

tud alljärgnevalt toodud olmejäätmeliikide vastuvõtmine elanikkonnalt:

- 1) paberi- ja kartongijäätmed;
- 2) plastijäätmed;
- 3) metallijäätmed;
- 4) klaasijäätmed;
- 5) biolagunevad aia- ja haljastujäätmed;
- 6) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed;
- 7) puidujäätmed;
- 8) tekstiilijäätmed;
- 9) suurjäätmed;
- 10) olmes tekkinud ohtlikud jäätmed.

Tähtis on teada, et mõningaid jäätmeliike võetakse jäätmejaamas vastu tasuta eest. Täpsemad vastuvõtutingimused sinule lähimas jäätmejaamas küsi kohalikust omavalitsusest või vaata internetist www.kuhuviaa.ee.

Mis saab liigiti kogutud jäätmetest edasi?

Tasub teada, et üldjuhul segaolmejäätmeid pärast kokku kogumist enam ei sordita. Mis kodus, koolis või ettevõttes on segaolmejäätmete (prügi) hulka visatud, sinna ka jääb.

Liigiti kogutud jäätmed võetakse aga ringlusse ehk materjalina uuesti kasutusse. Näiteks plastid sulatatakse ning valmistatakse graanulid, mida segatakse uue tooraine sisse. Biolagunevatest jäätmetest tehakse komposti, vanapaberit uut paberit jne.

Avalik konteiner Tallinnas puhaste ja terve riiete, jalanõude ning mänguasjade kogumiseks.

Jäätmete sortimine korterelamus

- Kogu korteris eraldi biolagunevad jäätmed, vanapaber, pakendijäätmed ja segaolmejäätmed (prügi) ning hoolitse, et majal oleks:
 - konteiner biolagunevate jäätmete kogumiseks, vajalik ainult juhul, kui biojäätmeid ei kompostita.
 - konteiner prügi ehk segaolmejäätmete kogumiseks.
 - vajadusel konteiner vanapaberi kogumiseks. Kohustuslik kindla korterite arvuga majadele, teistele vabatahtlik. Uuri sinu kodukohas kehtivaid nõudeid täpsemalt kohalikust omavalitsusest.
 - Vajadusel konteiner pakendijäätmete kogumiseks. Ei ole kohustuslik, kuid teatud piirkondades võimalik tellida tasuta pakendiorganisatsioonilt, kes sellist teenust pakub. Pakendijäätmed saab tasuta viia kõigisse avalikesse konteineritesse, mis asuvad üle Eesti. Kus asuvad sulle lähimad avalikud pakendikonteinerid vaata www.kuhuviaa.ee.
- Juhul kui korteris tekib suures koguses pandipakendeid, on mõistlik ka neile eraldi kogumiskast paigaldada.
- Lisaks eelpool toodud jäätmetele tuleb liigiti koguda ohtlikke jäätmeid, tekstiili, plaste, puitu, metalle, probleemtooteid, klaasi ja suurjäätmeid. Kuna neid igapäevaselt suures koguses ei teki, siis eraldi neile konteinereid paigaldada ei ole vaja. Tekkepõhiselt vii jäätmed jäätmejaama või vastavasse kogumispunkti.
- Paigalda maja infotendile spetsiaalne sortimisjuhend kortermajadele. Näidis on leitav keskkonnaministeeriumi kodulehelt.
- Kui omate aeda, kompostige biolagunevad jäätmed kompostkastis või selleks ettenähtud komposteris. Sellest saab head mulda aias kasvavatele taimedele. Lisainfo kompostimise kohta on www.kompostiljon.ee.
- Infot jäätmete liigiti kogumise kohta ja sortimiskoolituse võimalusi küsi kohalikust omavalitsusest.

Näide jäätmete liigiti kogumisest kontorist.

Jäätmete sortimine ettevõttes

- Kogu liigiti biolagunevad jäätmed, vanapaber, pakendijäätmed ja segaolmejäätmed (prügi) ning hoolitse, et õues oleksid vastavad konteinerid erinevatele liigiti kogutud jäätmetele.
- Juhul kui tekib suures koguses pandipakendeid, on mõistlik ka neile eraldi kogumiskast paigaldada.
- Sortimise paremaks toimimiseks märgista kogumiskastid erineva värvi, piltide ning juhenditega. Näiteid jäätmekastide märgistusest ning sortimisjuhendi leiad keskkonnaministeeriumi kodulehelt.
- Liigiti kogutud jäätmed ei ole midagi hirmsat ja koledat, mis tuleb silma alt ära peita. Vastupidi, kogumiskastid peavad paistma silma ning asukohad peavad olema kõigile kasutajatele hästi teada.
- Vajad koolitust jäätmete liigiti kogumise kohta? Anna oma soovist teada kohalikule omavalitsusele.
- Kogumiskastid on maja paigaldatud, kuid sortimine ei toimi? Küsi nõu kohalikust omavalitsusest.

Jäätmete sortimine eramajas

- Kogu eraldi biolagunevad jäätmed, vanapaber, pakendijäätmed ja segaolmejäätmed (prügi) ning hoolitse, et majal oleks:
 - konteiner biolagunevate jäätmete kogumiseks (vajalik ainult juhul kui biojäätmeid ei kompostita);
 - konteiner prügi ehk segaolmejäätmete kogumiseks.
- Juhul kui tekib suures koguses pandipakendeid, on mõistlik ka neile eraldi kogumiskast paigaldada.
- Kui omad aeda, komposti biolagunevad jäätmed kompostkastis või selleks ettenähtud komposteris. Sellest saab head mulda aias kasvavatele taimedele. Lisainfot kompostimise kohta leiad www.kompostiljon.ee.
- Vanapaberi saab viia jäätmejaama või avalikesse kogumiskonteineritesse.
- Pakendijäätmed ja klaas vii avalikesse konteineritesse või uuri kohalikust omavalitsusest, kas sinu kodukohas pakutakse tasuta pakendikoti teenust. Kui sinu lähedal ei ole avalikku pakendikonteinerit, kuid tead selleks sobivat asukohta, anna sellest kohalikule omavalitsusele teada. Kus asuvad sulle lähimad pakendikonteinerid vaata www.kuhuviaa.ee.
- Lisaks eelpool toodud jäätmetele tuleb liigiti koguda ka ohtlikke jäätmeid, tekstiili, plaste, puitu, metalle, probleemtooteid, klaasi ja suurjäätmeid. Kuna neid igapäevaselt suures koguses ei teki, siis neile eraldi kogumiskonteinerit paigaldada ei ole vaja. Tekkepõhiselt vii tekkinud jäätmed jäätmejaama või vastavasse kogumispunkti.
- Infot jäätmete liigiti kogumise kohta ja sortimiskoolituse võimalusi küsi kohalikust omavalitsusest.

Avalikud kogumiskonteinerid vanapaberile, klaasile ja pakenditele.

Jäätmete sortimine suvilas

- Sarnaselt eramajale tuleb ka suvilas jäätmeid liigiti koguda.
- Kogu eraldi biolagunevad jäätmed, vanapaber, pakendijäätmed ja segaolmejäätmed (prügi) ning hoolitse, et suvilal oleks võimalus biolagunevate jäätmete kogumiseks (konteiner või kompostimise võimalus) ning konteiner segaolmejäätmete kogumiseks.
- Juhul kui tekib suures koguses pandipakendeid, on mõistlik ka neile eraldi kogumiskast paigaldada.
- Vanapaberi saab viia jäätmejaama või avalikesse kogumiskonteineritesse.
- Pakendijäätmed ja klaas vii avalikesse konteineritesse või uuri kohalikust omavalitsusest, kas sinu kodukohas pakutakse tasuta pakendikoti teenust.
- Sarnaselt korteriühistutele on ka suvilaühistutel võimalik tellida pakendikonteiner sellist teenust pakkuvalt pakendiorganisatsioonilt. Uuri lisa kohalikust omavalitsusest või pakendiorganisatsioonidest. Tavaliselt on teenus tasuta.
- Lisaks eelpool toodud jäätmetele tuleb liigiti koguda ka ohtlikke jäätmeid, tekstiili, plaste, puitu, metalle, klaasi, probleemtooteid ja suurjäätmeid. Kuna neid igapäevaselt suures koguses ei teki, siis neile eraldi kogumiskonteinerit paigaldada ei ole vaja. Tekkepõhiselt vii tekkinud jäätmed jäätmejaama või vastavasse kogumispunkti. Lisainfot küsi kohalikust omavalitsusest.
- Kui omad aeda, komposti biolagunevad jäätmed kompostkastis või selleks ettenähtud komposteris. Sellest saab head mulda aias kasvavatele taimedele.

Jäätmete sortimine haridusasutuses

- Kogu majas liigiti biolagunevad jäätmed, vanapaber, pakendijäätmed ja segaolmejäätmed (prügi) ning hoolitse, et õues oleksid eraldi konteinerid liigiti kogutud jäätmetele.
- Sortimise paremaks toimimiseks märgista kogumiskastid erineva värvi, piltide ning juhenditega.
- Kui haridusasutusel on aed, paigaldage komposter ning kompostige vähemalt osa biolagunevatest jäätmetest kohapeal. See on hea õpematerjal tutvustamiseks õpilastele looduses toimuvaid protsesse.
- Küsige jäätmete liigiti kogumise koolitust kohalikust omavalitsusest või keskkonnaametist.
- Käsitlege tundides, loengutes jäätmete liigiti kogumise vajalikkust ja võimalusi ning keskkonnateadlikku mõtteviisi aluseid. Õpematerjale leiab keskkonnaameti ja keskkonnaministeeriumi kodulehtedelt.

Üks võimalus kompostimiseks aias.

Jäätmete sortimine hajaasustusega piirkonnas

- Kogu eraldi biolagunevad jäätmed, vanapaber, pakendijäätmed ja segaolmejäätmed (prügi).
- Hajaasustuse puhul on mõistlik kaaluda mitme majapidamise peale ühise jäätmemaja ehk jäätmepunkti rajamist kõige käidavamasse punkti. Sinna saab paigaldada konteineri segaolmejäätmete (prügi) jaoks ning vajadusel pakendikonteineri ja vanapaberi konteineri. Asukohaks võib olla näiteks bussipeatus, teede ristumise koht või muu siduspunkt. Kuna prügi-autod on rasked ning iga maja juurde teekond pikk, siis ühest punktist jäätmete kogumine on tihti soodsam ning ei löhu nii palju teekatet. Selliseid jäätmemaju on tehtud mitmel pool üle Eesti ning seda algatust toetab ka Keskkonnainvesteeringute Keskus. Kui sinu kodukohas võiks olla jäätmemajast kasu, siis küsi lisa kohalikust omavalitsusest, Keskkonnainvesteeringute Keskusest www.kik.ee või keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonnast www.envir.ee.
- Kompostige biolagunevad jäätmed kompostkastis või selleks ettenähtud komposteris. Sellest saab head mulda aias kasvavatele taimedele. Lisainfot kompostimise kohta leiad www.kompostiljon.ee.
- Vanapaberi saab viia ka jäätmejaama või avalikesse kogumiskonteineritesse.
- Pakendijäätmed ja klaasi saab viia avalikesse konteineritesse või jäätmejaama. Kui sinu lähedal ei ole avalikku pakendikonteinerit, kuid tead selleks sobivat asukohta, anna sellest kohalikule omavalitsusele teada. Kus asuvad lähimad, küsi kohalikust omavalitsusest või vaata www.kuhuviaa.ee.
- Lisaks eelpool toodud jäätmetele tuleb liigiti koguda ka ohtlikke jäätmeid, tekstiili, plaste, puitu, metalle, probleemtooteid, klaasi ja suurjäätmeid. Kuna neid igapäevaselt suures koguses ei teki, siis neile eraldi kogumiskonteinerit paigaldada ei ole vaja. Tekkepõhiselt vii tekkinud jäätmed jäätmejaama või vastavasse kogumispunkti. Lisainfot küsi kohalikust omavalitsusest.

OLULINE INFO

- Keskkonnarikkumistest teavita kohalikku omavalitsust või Keskkonnainspektsiooni.
- Liigiti kogutud jäätmete kokku valamine jäätmevedaja poolt ei ole lubatud. Kui näed rikkumist, anna sellest koheselt teada kohalikule omavalitsusele. Võimalusel jäädvusta juhtunu fotona.
- Avalikesse pakendi-, vanapaberi- ja klaasi konteineritesse sinna mitte sobivate jäätmete viimine on keelatud. Kui näed sellist rikkumist, anna sellest koheselt teada kohalikule omavalitsusele. Võimalusel jäädvusta fotona.
- Kus asuvad sinule lähimad avalikud konteinerid, jäätmejaamad, taaskasutuskeskused ning riiete ja muude materjalide kogumispunktid, vaata www.kuhuviaa.ee või küsi kohalikust omavalitsusest.

Pakendiorganisatsioonid Eestis on:

- Tootjavastutusorganisatsioon OÜ
- Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ
- MTÜ Eesti Pakendiringlus

Väldi ja vähenda jäätmeteket, korduskasuta tooteid ning suuna olemasolevad materjalid ringlusse

Jäätmetekke vältimine

Väldi ja vähenda jäätmeteket, korduskasuta tooteid ning suuna ringlusse olemasolevaid materjale.

Jäätmetekke vähendamine ja vältimine on lihtne viis minimeerida koormust loodusele ning hoida kokku vahendeid, mis kuluksid jäätmete käitlemiseks.

Miks on oluline jäätmeteket vähendada?

- Jäätmeid tekib liiga palju: Euroopa Liidu liikmesriikides tekib keskmiselt ligikaudu 500 kg, Eestis 300 kg inimese kohta. Mida suurem on majanduskasv, seda rohkem jäätmeid tekib.
- Tootmine ja tarbimine põhjustab suure osa CO₂ heidetest, mis omab olulist mõju kliimasoojenemises.
- Jäätmekäitlus, sh kogumine ja töötlemine vajab suures koguses rahalisi vahendeid. Kui need jäätmed jääks tekkimata, saaksime need vahendid suunata mujale.

Näiteid jäätmetekke vähendamisest ja vältimisest

- Kleebi postkastile «ainult tellitud post» kleebis. Selle saab postkontoritest tasuta.
- Joo kraanivett.
- Kasuta ostunimekirja, et vältida ebavajalikke oste.
- Kontrolli «parim enne» kuupäevi, et vältida toidujäätmete tekkimist.
- Eelista pakendamata puu- ja köögivilju.
- Serveeri mõistlikud portsjonid, sest prügikasti pole tarvis toita.
- Kasuta toidu tegemisel ära ülejäägid.
- Prindi vähem, kasuta kahepoolset printimist.
- Alusta kompostimisega.
- Osta kohv oma topsiga kaasa.

Näited korduskasutusest

- Annetada vanad riided ja mänguasjad.
- Võta poodi oma ostukott kaasa, ära kasuta õhukesi kilekotte.
- Osta kasutatud tooteid (riided, raamatud, mänguasjad, mööbel, elektroonika).
- Vaheta asju sõprade ja tuttavatega.
- Korduskasuta kontoritarbeid või anneta need koolidele, sotsiaalettevõtetele või taaskasutuskeskustele.
- Laena tööriistu.
- Kasuta vanu esemeid ja materjale loominguliselt, et anda neile uus elu.
- Paranda esemeid ja kodumasinaid.
- Eelista laetavaid patareisid ning taastäidetavaid tooteid.

- Kasutuskõlblikud asjad, mida sa ise enam ei vaja, vii uus- ja taaskasutuskeskusesse või jäätmejaama.

Korduskasutus

Korduskasutamine tähendab toodete või nende osade taastamist ja korduskasutamist ehk nii korduskasutuseks ettevalmistamist kui toodete korduvalt kasutamist esialgsel otstarbel.

Korduskasutuseks ettevalmistamine tähendab toodete kontrollimist, puhastamist ja parandamist eesmärgiga võtta toode uuesti kasutusele. **Korduskasutamine** tähendab toodete või toote komponentide kasutamist esialgsel otstarbel, milleks neid toodeti.

Esemete korduskasutamine vähendab materjali ja energia kasutamist, õhku paisatava saaste kogust ning looduskeskkonna halvenemist. Taaskasutamine teeb seda samuti, kuid väiksemal määral.

Ringlussevõtt

Ringlussevõtt sisaldab igasugust taaskasutustoimingut, mis tehakse pärast kogumist ja mille tulemusel saavad jäätmetest tooted, materjalid või ained, mida kasutatakse esialgsel või uuel otstarbel. Ringlussevõtt sisaldab materjali ümbertöötlemist, aga mitte materjalide kasutamist energia, kütuse või tagasitüütuna.

Materjalide ringlussevõtt vähendab laastatavate ning põletatavate jäätmete hulka ning loob võimaluse, et jäätmed võetakse pärast taaskasutustoiminguid uuesti tootmisprotsessis materjalidena kasutusele.

Läbi ringlussevõtu muutuvad jäätmed sekundaarseks materjaliks, mis aitab vähendada toormaterjalide kasutamist, hoida kokku energiat, vähendada saastet ning peatada looduskeskkonna seisundi halvenemine.

Ringlussevõtuga kaasnevad hüved

- Väiksem kogus väärtuslikku materjali suunatakse põletusse ning prügilasse.
- Väheneb saaste kogus, sest loodusliku toormaterjali ei ole tarvis nii palju looduskeskkonnast ammutada.
- Säätetakse energiat, mis kulub uute toodete tegemiseks looduslikust toormaterjalist.
- Kasvuhoonegaaside kogused vähenevad, mis aitab kaasa kliimamuutustega võitlemisel.
- Säätetakse keskkonda tulevastele põlvkondadele.

Kuidas saan mina materjale ringlusse suunata?

- Alusta jäätmete sortimisega kodus ja kontoris
 - hangi õiged tarvikud sortimiseks;
 - uuri, mida tuleb liigiti koguda;
 - uuri kohalikust omavalitsusest, kuidas ja kuhu saab liigiti kogutud materjalid ära anda.
- Eelista tooteid, mida saab hiljem liigiti koguda.
- Kasuta võimalust tasuta tagastada elektri- ja elektroonikaseadmeid, vanarehve, akusid ja patareisid.
- Eelista tooteid, mille valmistamiseks on kasutatud taaskasutatud materjale.

Eestis liigiti kogutud plastpakendid.